

Posudek diplomové práce

Bc. Petra Miketová: Pedagogické hodnocení, vrstevnické hodnocení a sebehodnocení tlumočnického výkonu: jejich rozdíly a podobnosti a vývoj v průběhu studia

Diplomová práce Petry Miketové, která má charakter teoreticko-empirické studie, představuje příspěvek k výzkumu v oblasti hodnocení kvality tlumočení v kontextu profesní přípravy. Jejím cílem bylo zjistit, jaká jsou specifika hodnocení jednotlivých aktérů vzdělávacího procesu (učitel, student, ostatní studenti, zde označovaní jako vrstevníci), v čem jsou si jednotlivé typy hodnocení podobné a jak se vyvíjejí v čase. Práce má 73 stran + přílohy (dotazník, transkripty projevů a posuzovaných tlumočnických výkonů, formulář souhlasu s pořízením nahrávky a kompletní tabulky s daty). Je rozdělena na část teoretickou (5 oddílů) a empirickou (se 2 oddíly), po níž následuje diskuze a závěry.

V teoretické části diplomantka provádí rozbor současného stavu zkoumané problematiky. Postupuje přitom od obecnějších otázek hodnocení kvality tlumočení přes specifika hodnocení ve výuce tlumočení až po charakteristiku, možnosti a meze jednotlivých tří typů hodnocení, jež jsou následně předmětem zkoumání empirické části práce.

Empirická část práce má podobu kvalitativní longitudinální studie za účasti studentů závěrečného ročníku bakalářského studijního programu překladatelství-tlumočnictví (mezikulturní komunikace). V oddílu nazvaném „Příprava výzkumu“ autorka formuluje hypotézy, charakterizuje použitý nástroj hodnocení (dotazník), respondenty a průběh experimentu. Analýzou bodových i slovních hodnocení získaných pomocí dotazníku dospěla k celé řadě zjištění, z nichž nejzajímavější se mi jeví následující. Student-tlumočnický má tendenci svůj výkon hodnotit přísněji než jeho vrstevníci; pedagogické hodnocení je méně přísné než sebehodnocení, ale přísnější než vrstevnické hodnocení. Ze slovních hodnocení vyplynulo, že tlumočnickova sebereflexe i reflexe jeho vrstevníků se soustředí spíše na chyby a nedostatky tlumočení než na silné stránky výkonu. Mnohá hodnocení měla snahu nalézt příčinu nebo důsledek (což svědčí o rozvinutých metakognitivních dovednostech studentů), případně usilovala také o pojmenování pozitivních prvků – studenti zde byli zřejmě vedeni snahou kolegu povzbudit, ačkoli věděli, že hodnocený zpětnou vazbu učitele ani spolužáků nikdy neuvidí. Diplomantka nicméně dochází k závěru, že ve srovnání s názory autorů a badatelů představených v teoretické části práce nebylo jí zkoumané hodnocení dostatečně vyvážené, a proto by podle ní bylo vhodné studenty systematicky učit, aby při hodnocení vlastních i cizích výkonů věnovali stejnou pozornost také jejich kladným stránkám. Z hlediska rozšíření současného stavu poznání hodnocení kvality tlumočení je zajímavé rovněž zjištění, že pedagog i vrstevníci kladli značný důraz na prezentační stránku projevu (mj. přesvědčivost). Srovnání hodnocení výkonu studentů, kteří studují tlumočení pouze v kombinaci angličtina-čeština, a studentů se dvěma překladatelsko-tlumočnickými obory poukázalo na možnou souvislost mezi počtem absolvovaných tlumočnických seminářů a přesvědčivostí projevu. Za podstatné pak považují také to, že studenti ocenili možnost svůj výkon hodnotit nejen bezprostředně po něm, ale také s několikanásobným odstupem, což jim umožnilo hlubší sebereflexi – sebehodnocení s odstupem na základě audio nebo video nahrávek se tak ukazuje jako mimořádně přínosné pro rozvoj dovedností sebehodnocení a sebemonitorování.

K obsahu celé práce nemám téměř žádné připomínky. Teoretická část dostatečně pokrývá všechny otázky související s výzkumným tématem, výklad dosavadního bádání čerpá z úctyhodného množství současné literatury z oblastí obecné pedagogiky i didaktiky tlumočení. Snad jen v přehledu diplomových prací vzniklých v Ústavu translatologie FF UK na s. 30 a 31 bych v případě K. Navrátilové a L. Pospíšilové uvítal byt jen stručnou zmínku o hlavních zjištěních uvedených DP. Stejně uznání zaslouží také příprava

experimentu i analýza dat. Samotná práce s daty vykazuje preciznost (oceňuji jejich přehlednou prezentaci formou četných tabulek a grafů), z jejich analýzy je pak patrná schopnost uvádět jednotlivá zjištění do vzájemných souvislostí a interpretovat je ve světle dosavadních poznatků představených v teoretické části práce. Záslužná je rovněž diplomantčina snaha poukázat na relevantnost závěrů výzkumu pro pedagogickou praxi.

Rovněž po formální stránce je práce zvládnuta velice dobře, s potěšením kvituji, že autorka zjevně věnovala patřičnou péči redakci textu, překlepy jsou totiž vzácné (s. 25, 26, 35, 39, 48, 55, 58, 59) a v jediném případě, na s. 23, zůstalo v závorce jméno citované autorky v přechýlené podobě. Další drobnou „vadou na kráse“ je odlišné umístění roku obhájení (na konci položky) u diplomových prací v seznamu literatury na s. 68 (práce L. Nekuly má navíc chybný rok obhájení; správně je 2008). Naopak bych rád vyzdvihl diplomantčin kultivovaný písemný projev.

Závěr: Diplomová práce Petry Miketové splňuje veškeré obsahové a formální náležitosti tohoto typu kvalifikačních prací a je velmi poctivě a pečlivě napsaná. Způsobem zpracování dané problematiky diplomantka prokázala, že je výborně obeznámena s dosavadním stavem bádání v této oblasti, že s prostudovanou literaturou a empirickým materiálem dovede velice dobře pracovat, že je schopna soustředěného a přesného výkladu veškerých souvislostí a v neposlední řadě je na základě zjištěných poznatků připravena formulovat doporučení pro praxi.

Z těchto důvodů **diplomovou práci Bc. Petry Miketové doporučuji k obhajobě** a navrhuji hodnocení „**výborně**“. O definitivní klasifikaci rozhodne vlastní průběh obhajoby.

V Praze dne 20. května 2019

PhDr. David Mraček, Ph.D.

vedoucí práce